

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0662

<http://hdl.handle.net/2333.1/c866t1m2>

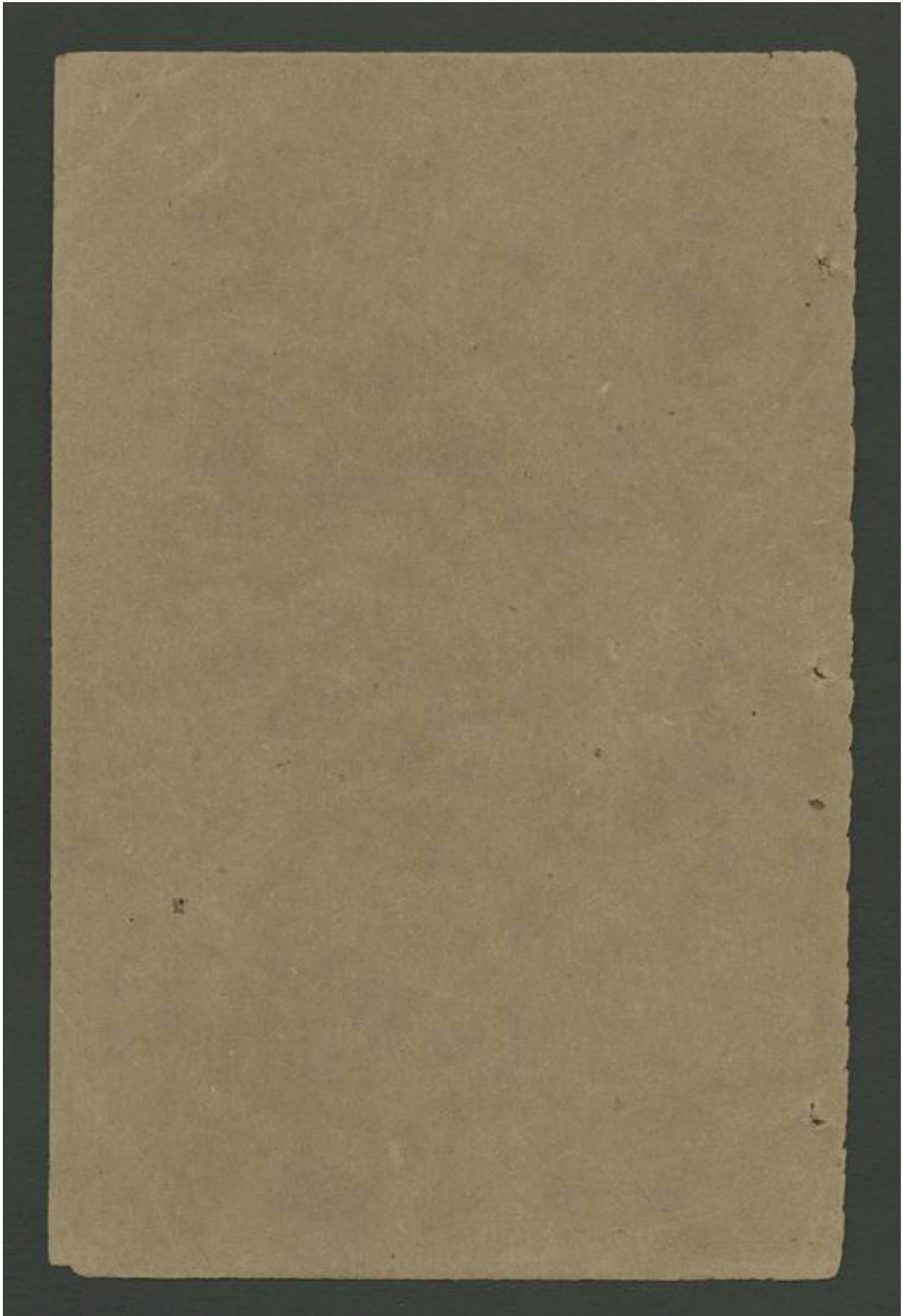

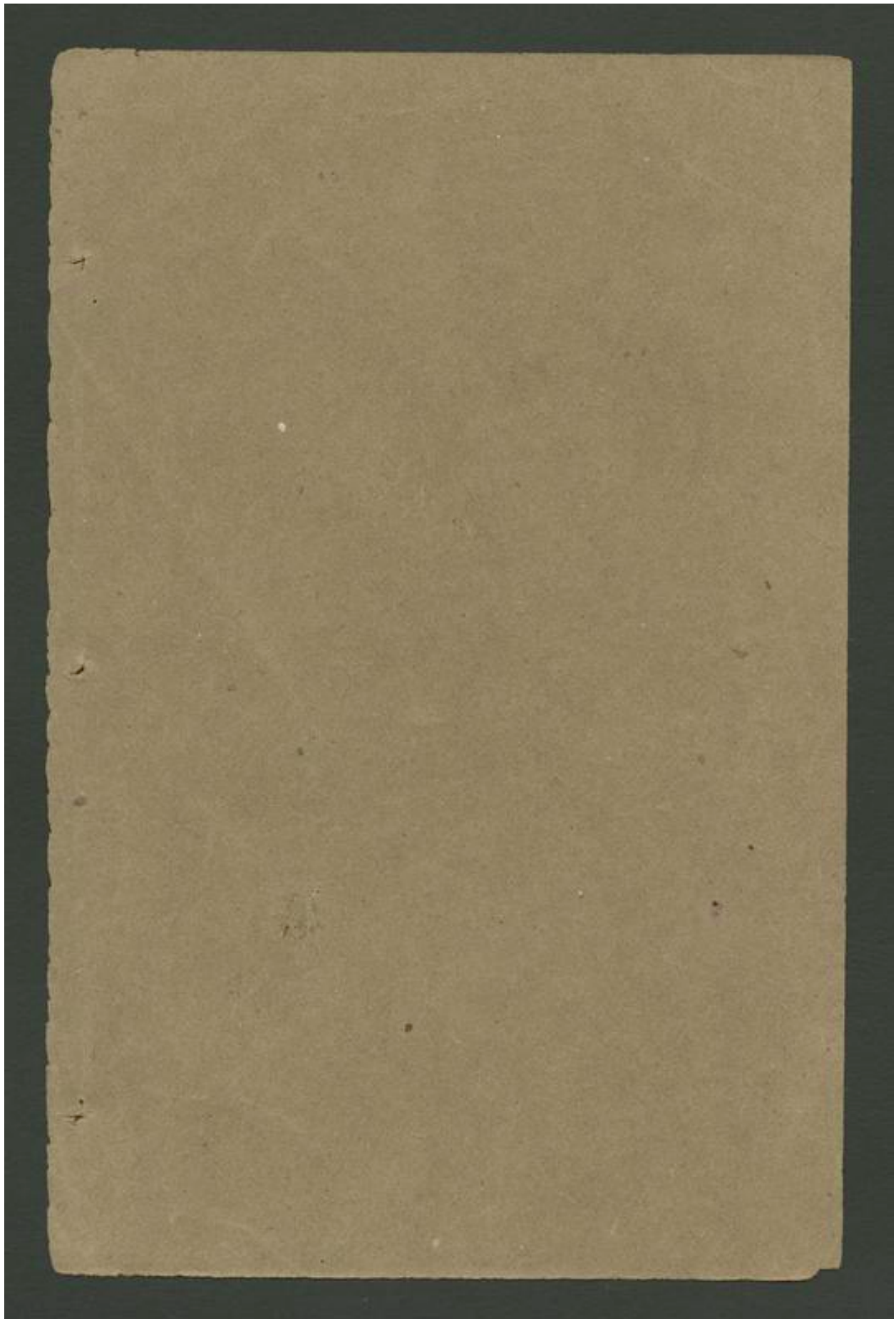
This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

نظامنامه
انحصارات
گمرکات

بسم الله الرحمن الرحيم

نظامنامه قواعد کار اخذ محصولات گمرکات و
بندرات و است علیّه مستقلّه خداداد افغانستان
چون بسمع فیض مجمع شاهانه ماریده و اوقراریکه
بمضور علم آوری شده بود از مال تجارتی تاجران
و سایر رعایا در هر بندر و هر موضع قسم قسم
و نوع نوع مال آمدنی و روانگی دول خارجیّه علیّه
و آمدنی و روانگی ولایات و محاللات داخلیّه دولّت

علیه افغانستان جللیه محصولات متعدد و مختلف
گرفته میشد، که رعایا و تاجران با بداد و ستی محصولات
و سر و آخر کار خود را نمیدانستند، و برای مأمورین
کار و جوهرات اشکال واقع بوده دفاتر آن با صواب
مقتضی درست نبود - از اینجا که خاطر خطیر و الا تموار
مائل و راجع در آبادی و بهبودی و سر رشته
ترقیات امورات دولت و آسوده حالی و ماک
جمع و رفاهیت عموم ملت بوده و میباشد
و میخواهیم که تمامی رعایا و برای اجمال فارغ البالی
بدون سرگردانی و پریشانی در سایه عاطفت و انانی
بسر برده پس چوچه من الوجوه برای شان نقصان

۴

و ضرر عائد نباشد - علی الخصوص تاجرها و
ممالک محروسه که همه ساله از محصولات ممر تجارتی
شان مبالغه بجهت بیت المال فائده میرسد
بنابران غرم سرکار و الا بران قرار گرفت که دفتر
مذکور با اصول منظمه ساخته شده تاجرها و رعایا
از کشاکش خرج گیران خلاص گردیده بدادن محصولات
خود بایستند، از حضور حکم فرموده سامه کل محصولات
سارست و بندرات دولت خداداد را طلب حضور
نمودیم، و از ملاحظه حضور گذارش یافت -
محصولات مذکور بر سومات بارانه و وزن
و قیمت مال و عددی و جلدانه و ثوبانه

۵

بنام چهل یکه ^{۱۰} و لالی ^{۱۱} و گوشتی ^{۱۲} و صدده شاهی
و اژت ^{۱۳} و طلا پل ^{۱۴} و جدیدی ^{۱۵} و نیم داغی ^{۱۶}،
و چمین پل ^{۱۷} و چراغی ^{۱۸} و سرلاستی ^{۱۹} و بدرقه کی
و گیمه باجی ^{۲۰} و شاهی کی ^{۲۱} و غیره اسما مقرر بود -
حضور شاهانه مابلحاظ سهولت و آسانی خیر کار
و دولت و آسایش و آرامی ملت تدقیق و تحقیق
و سنجش زیاد نموده اقسام محصولات مختلفه آمد
و روانه هر موضع را مخلوط فرموده از چند قسم
اجناس فیشنی و بنجاری و سیمساری پوشاکه
و خوراکه عیشیات را که رواج خرید و فروخت آن
بخیر می و ضرر و نقصان دولت و ملت در آن

ملاحظه شد، بقدر لازمه در محصولات آنها اغترود
نمودیم، که آمدن آن اضرار خارج متروک شد و رواج
آن که خرج ناصواب است اگر خواست حضرت
حق تعالی جل شانہ باشد دفع و رفع شود و بایشان
فائده دولت و ملت در آمد و روانه مذکور متصو
بوده طایفه اضرار نداشت محصولات آنرا کم کرده
بقرار قیمت نرخ روز محصول مجموع اجناس اشیاء
بریک صدر و پیه شخص و معین نمودیم - تجاریکه
در یک موضع محصول مقرر را بر وفق قاعد
و سر رشته داد، باز مختار است که در تمامی
و سایر دول مال خود را از ادانه دور و گردن بند

۷

و مامورین کار و جوہات دست آور اور ادیدہ
دیگر مراجعت نکنند، تفاصیل مقرری محصولات
و قواعد کارات مامورین بقرار ذیل ترسیم یافته
تا مامورین کار و جوہات و نفری تاجرانطبق
ان بعمل بیاورند۔ انشاء اللہ تعالیٰ

الف

در باب تعیین محصولات کہ از قرار فی یکصد و
مشخص شدہ مشتمل بر چهار فصل است

فصل اول

ادخالات یعنی آمدنی اموال و اجناس و دخل غارت
کہ براہ دکہ و قوت گی و بندر گومل و باجا و روترا

۸

و کراچی و شکارپور و نوشکی و چهار برجک و حجابنس
و غیره را سہا از ہندوستان بدار سلطنتہ کابل
و قندہار و سہرات و قلعن و بدخشان و غیرہ علاقہ
افغانستان بیاید، و یا از علاقہ نیرد و قانات مشہد
مقدس و خواف و دیگر علاقہ جات دولت
ایران، و خواہ از علاقہ دولت بخارا و شہر
و دولت روسی و علاقہ جات انہا کہ وارد دولت
خداداد شود، اخذ محصولات آن بر سہ قسم است

قسم اول

محصولات کالام الہ شریف و تفاسیر شریف
و کتب احادیث و فضائل و اورد کہ متعلق

۹

عبادت است، و سابق درآمد روانه آنها محصول
مقرر بود حال معاف فرموده شد که هیچ جا محصول
گرفته نشود - تفنگ و تفنگچه کارطوسی مع کارطوس
که آلات حربست محصول ندارد معاف فرموده

قسم دوم

اشیائی که آوردن و مصارف آن بر عیای دولت
ضرر داشت، و خرج ناصواب بود، محصول آن
نظر سابق زیاد فرموده شد که آوردن اینگونه مالها
بیهوده متروک گردد، و تکلیف آن از بالای ملت
برطرف شود، و اجناس مذکور بقرار ذیل است
در جمیع مکات یا بندرات افغانستان بیک قرار

گرفته شود - سه شعبه دارد -

شعبه اول - احاسیکه بقرار قیمت نرخ روز مال

در یکصد روپیه کابلی مبلغ یکصد روپیه محصول مقرر شده

گل سر مصنوعی سر رنگ پوڑا بے سر رقم و سر

اطلسی و کاغذی و غیره

چمره و لیس و کلابا توں جوڑ

قالین انگریزی متن و حاشیه

دستمالهاے عرقپاکی نخی

بکس آئینه و شانہ و بکس

و ابریشمی و سنڈی سر رنگ

اسباج جام و سامان غسل

کالرهای مردانه و نخت فیرم

انگریزی سر رقم

سینه نخت و کف و نخت

صحن سفید و چینی و ابریشمی

کتابهای البم بر قسم	چوب دست انگریزی قسم
مروارید پاک	اقسام گل نخن
کلب و مرغ و نقشه و گداز	بوتل تر موز سر رقم و صراحی
مصالح و بیهوشی و غیره	مع قاب بدون قاب
اجسام مصنوعی	آبراکرم و سرنگاه میکند
عکس و تصویف و پوکیات	سنگهای زمزمیری قسم
و آئینه جهان نما و آئینه قلب	
بسیار خورد	
بسکت های انگریزی	پنیر و مسکه و شیر انگریزی
قهوه و کافی خوراکه	سکرش و سگال
سکرش دانی سر رقم	نشله شیشه سنگی و قطعه نای

۱۲

مژرو بکی حلبی بچه کاٹہ اسبا	قندسیاه و شکر سرخ پشاور
بازی ہر قسم	کہ بدار سلطنتہ کابل تیا
خشناش و غسل کہ از پشاور	خنا و وسمہ کہ از پشاور کابل

بدار سلطنتہ بیاید بیاید

شعبہ دوم - کہ از قرار قیمت مال در یکصد روپے

کابل مبلغ پنجاہ روپے کابل محصول مقرر شدہ	
پیراہن ہارے دوختہ گاون	بالا پوشہ ہارے گاون
کہ از تکہ ہا ابریشمی و حریر و غیر	بالا تنہ گاون ساختہ کہ از جنس
اجناس سنگین ساختہ شیو	ابریشمی و نخ ساختہ شیو
کٹاہ گاون و دستمال ہا	جراب موزہ دراز ابریشمی
سر کٹاہ ز نمانہ ہر رنگ	

۱۳

دستکشهای ابریشمی قسم	فیته های هرزنگ کاراگان
کالرهای زنانه هرزنگ	پرها که گردن از پریوسا
موه مصنوعی نازیه هرزنگ	پتلون جبرانی ابریشمی
لکرنه که بالاهای گاوان	سروٹ ویلان زنانه
بسته میشو از نخ ابریشمی غمزه	از تکه های ماهوت و مخمل
	وولیشن و غیره اجناس سنگین
	ساخته میشود.

مظلهای زنانه هر قسم از	پرکلاه و جیغه سه شاخه
لباس گاوان	و چهار شاخه هرزنگ
فیته و کتوهای برکلان	سلمه و ستاره
ابریشمی و سندی قیمت بها	

۱۴

دستکوبهای زنانه که از چرم و ستال نکتانی هر رنگ

صابرو پوست و اطللس میا

مفکرهای مردانه خنجر و شمشیر

پن پین هر قسم

کار و پنجه طعام خوری هر رنگ

اثوی هو و ماشین و کبر و کبر

کوشهای خواب مردانه

مرتبان و گلدانهای چینی

کمنجواب سبزی سبزه و کمنجواب

کاغذهای دیواری هر قسم

جگرانی و ولایتی و چادر بنارسی

سبزه و جهو و کمنجواب و سبزی

شال خلیل خانی و ابره و رضائی و قصابه و شاه پسندی

و شال حاد و لنگو و شال کوسه و پتو و الوان ساخت کشمیری

و شال حاد و لنگو و پتو و امیرتسری ابره و شهدی و کرمانی

۱۵

چوکی و کوچ اطلسی و قره مخمل و غیره رقم فیشنی	
قاب عکس خورد و کلان	صند و چمبای جاپانی
جاپانی جستی و چوبی و مصفا	جستی و کلشی ہر رقم
واصلین و گلگیرین روغن	میز پوشہاے ابریشمی
موے و روغن بروت	و شیمی و جیمی و غیرہ ہر رنگ
	و دستمالہاے خطائی
صند و چمبای و الماری و غیر	شیرینی روسی ہر رقم
چینیائی روغن دادہ	
شیرینی انگیزی ہر رقم و پیر	تکلف و کالر ہر قسم
گیر او دستمال گردن و لایت	صابونہا خوب و درجہ اعلیٰ
تکلیف و استین و غیر	مخارج نو کہ از ہند و ستان
قیمت بہا باب فیشن	بیاید

نصوار مرغوزی رنگ نقاشی غیر رنگ با قسم

رنگ قرمزی و غیره که چرس که از خارج بیاید
در بین قطی می آید

شعبه سوم - که فیصد روپیه قیمت مال مبلغ
چهل روپیه محصول مقرر شده - چای باریک دانه
و کته دانه، و چای قائل و غوره و بهاری و لنگه
و چینیائی و خاک، و چای سیاه و غیره اقسام
چای که در خود دولت افغانستان بمصرف رسیده
و بفروش برسد

قسم سوم

اموال و اجناس و اسباب ضروریه کار آمد و مصالح

۱۷

دولت که محصولات آنها با انواع و الفاظ مختلف پیریند
و هر جای از آمد و روانگی داخل مملکت گرفته میشد
حال از قرار بخش و علم آوری جمیع محصولات بیک
در یک صدر و پیه قیمت مال محصول تقرر داده شد
که تجار بداد و سرکار بگرفت خود باید اند و اشکال
برای مامورین کار و جوہات و دفاتر سرکار
پیش بود بر طرف شده بقانون و اصول منتظمه
درست شود - مفت شعبه دارد -
شعبه اول که در یک صدر و پیه کابلی مبلغ بیست
و پنج روپیه محصول مقرر شده .
کار چوب زری از صحن و ملل و داکه و گاج

بوتهای زنانه و مرنه انگیزی

چو کی بیتی و چوبی و آسنی و غنچه

دروسی قهرم چرمی و سی

مروجی کم بجا

قد سفید کانیوری و روی

تیل خاک و تیل بطرول

و تیل الف و غیره اقسام تیل

زرد چوبه در دست میدهند

قد سفید خشتی

پشاور کی در خود کابل پیا

شعبه دوم - شکر بوره و نبات و شکر تری که از قرار

قیمت مال بر فی صدر و پیه مبلغ بیست و هجده

محصول مقرر گردیده -

شعبه سوم - از قرار قیمت مال در یک صدر و پیه

کابلی مبلغ پانزده و پیه محصول مقرر شده -

۱۹

رختاب مثل صحن بنفید، و صحن کوره و ملل و داکه
و چہیت و صندوق و سلک و کرب و جیم
و پاج و الوان و شبہ نم و شیطان تری و دستمال
و ابو غنہ پیچ و اہوت و کشمیر و درب و کستور
و برک و بشرویه و طلا تسک و مخمل و اطلس و طوار
و جفون و ادرس و ابرو پی قصب و کلاغی و دیگر
اقسام رخت باب نخی و پشمی و سندی و ابریشم
و ابریشم رنگہ امر قسری

اسباب سیمساری و بنجارگی از قسم نخ کوت و تخمک
و سوزن و انگشتانہ و کٹو ہاے نخی از زان بجا
و سر چادر و قطعی حلبی و غیر حلبی باب و تگہ برنجی

۲۰

و شاخی و چرمی و مرواریدی و مومی و خراب
و پیراهن های انگلیزی ساخته بهاری و زمستانی
و زیر پیراهنی کم بها و صابون کلابی و آب و چاه
و پیرسوپ و دیگر رقم مروجی و سیم برنجی و شانه
و رنگ بوت و قفل و چاقو و مقراض و کلاه
و عرقچین و آئینه بلور قد نما و خورد - و باقی آنچه
اجناس و اشیای متعلقه به بسیاری و بنجارگی باشد
جوتی زر می ساده و کمان موزره و کفش مسیحی و کلاثر
وزین و قیضه و کمربند و اسباب چرمی ساخته .
شطر بخی و لنگی اشیای و ری و رود سیاه جید و کتی و لباس
بوت کهنه کاپوری و انگلیزی نیل ملتان و خاکه نیل

چینی باب چاینگ و پیاله و تعلیکی و کاشه شقا
و غوری و گیلان و قند دانی و شیر دانی و بساط
چای خوری و شربت خوری و آئینه باب عمارت
و غیره اقسام چینی باب

کریانه باب عطاری مثل مرج سیاه و دار چینی
و میخک و نوشادر و جوهر لیمو و زنجبیل و بلبله
و میل چای و صمغ عربی و سیاه و غیره ادویه
جات یویانی و ذاکتری و جمیع کریانه باب
گودرهم و شمع خور و کلا مس تخمه مس ساخته ظروف
و نخ گده سفید رنگ و کاغذ سفید جرم سلو و برنجی و المونیم
وزر و اقسام کاغذ باب و غیره اسباب ظروف چینی

۲۲

آهن سنج سر رقم و آهن چاد زناوه دار و سیاه و آهن
و نعل و منج و میل ساخته و تابه آهنین و کلمه فولاد
و غیره اسباب آهنین و فولادی

منج سیمی و دستگیر دروازه و قفلک و چپر است
و سوهان و جسمی اسباب خورده فروشی

چرم گاوشی و غیره چرم باجی	یکه هندوستانی و منجی و بوم
صابون رخت شویی	تنگه و جوری بایسکل و غیره
تیل سوز کوی و فرشی	اسباب وخته و ساخته بجائی
و متاب چراغ و علشین	و شمعدی مشرقی و بایناز
و غیره اقسام چراغ	چکن و فرشی و جانی و سونی
	و سرانداز و پنبوس و شیشی
	ابری می و قلیان بخاری و غیره

اسب و شتر و مرکب پر قو و قاز و غیره پر ناطق
و قاطر و گاو و غیر حیوانات باب متکا و توشک

که از خارجیه بیاید

شعبه چهارم - از قرار قیمت مال فیصد مبلغ
ده روپیه کابلی محصول مقرر شده

نوار و طناب نخی	خمیه و تحب بر قسم
سفیده کاشغری و غنی	سیم آستین و سیم برنجی
و سفیده جستی و سیاه و غنی	
پت شال پتو	

و سندروس

قالین و قالینچه ترکمانی و موری و کلیم آقچه و ترکمانی و قالین
خطائی و یارکندی و ایرانی و نند ایرانی و غیره

۲۴

پوست کچت و سنجاب و غر و التائی و قرقاق
 و سیاه گوش و کیش و خفک و روباه و سمور که از
 خارج آمده بداخل دولت بفروش برسد
 شعبه پنجم - از قرار قیمت مال فیصد مبلغ
 پنجم و پیمه محصول مقرر شد

برنج تخم و برنج ورقی قلعی و حبست
 کتابهای علمی و ادبی پنبه که از سمت ایران بخارا
 و قصه جات و ناول شریف و روسی آورده بخارا
 و غزلیات و غیره کتب افغانستان بفروش برسد
 شعبه ششم - از ششم چله و باف و کلا و ولبانی
 که از دولت بخارا شریف و دولت ایران

۲۵

و دولت روسی بدولت خدا دادانده بداخل دولت
بفروش برسد، از روی قیمت مال فیصد مبلغ
دو روپیه محصول مقرر شده.
شعبه پنجم - کلاباطون سجه و تقریباً مو و روپیه کلاه
و روبل روسی و تنگه بخارانی و اورگنجی و تنگه روسی
و طلا و مسکوک و شکسته و خشت طلا و جواهرات
از روی قیمت نرخ روز فیصد مبلغ یک روپیه محصول
معین گردید.

فصل دوم

اخراجات یعنی روانگی اموال و اجناس و اشیا
از دولت افغانستان بدولت خارج برود و روانگی

بر چند طریق است -
طریق اول - اجناس و اشیا نیکه از دوا سلطنه
و محالات تعلقه آن براه دکه و قوت گلی و با جا و ر
و چترار بپند و ستان می رود - چون سابق از قرار یک
سجش و علم آوری شده محصولات آنها بلذیست
از روی عدالت پروری و فائده مندی اهل تجار
محصولات مذکور را نسبت بکندشته کمتر مقرر فرمودیم
که اگر خواست خلاق عالم جل جلاله باشد و انگلی آنها
بخارج بسیار شود، و ملت و دولت فائده بردار
از قرار فیصد روپیه کابلی مبلغ هشتاد و روپیه

۲۷

از قرار فیصد - مبلغ پنج ساه روپیه کابلی

منقده منقریسته و لیسته پوست دار

بادام پوست دار و مغز بادام
الونجار او گل سرخ و سمار و جلفوز
هنگ آندنی خرم سیتان و لکمر
خربوزه

از قرار فیصد - مبلغ چهل روپیه کابلی

زیره آمدنی بخشان از بخشان که
زیره برآه چتر اگر بروی یک موافق
زیره آمدنی کوه دامن الی که
قطنی انگور نوش خشک

از قرار فیصد - سی روپیه کابلی

غولنگ و کشته و تخم شبده شقاقل
سرسش کاهی

از قرار فیصد - بیست روپیه کابلی

گل و وفا
شیرخشت
بهمین سفید
زرد شک و نخبین

۲۸

از قرار فیصله - بیست و پنج روپیه کابلی

گشتمش سبز و سرخ پوستن و پوستنیچه

پوست بزی تمام پوست گوسفندی خام

پوست گاوی تمام بزغنج

اسفرک

از قرار فیصله - پانزده روپیه کابلی

مغز خسته اشتقاق و قوت و تنباکو و ...

از قرار فیصله - دوه و سیصد کابلی

قالین و قالینی و پرده پوست و باه و خفا و التانی

خمرگاه و جوال قالینی و خمر و قریاق پوست بلنگ

و شیر سیاه گوش کمر از خود افغانستان

خریده و بخارج برده شود تریاک

۲۹

از قرار فیصد - پنج و پیه کابلی

کفش بسته روده خام وزه ندانی

قنا ویز کابلی و دستمال

از قرار فیصد - دور و پیه کابلی

پتو کابلی و پت پتو

از قرار فیصد - یک و پیه کابلی

ابر شیم چله بافت کلاه و دلی

طریق دوم - اجناس و اشیا نیکه از قن بر بار

و علاقه جات آن بر آه تخته پل و قلعه جدید، و باقی

راهها به بند و ستان میرود، محصولات آنها بقرار

ذیل معین شد.

بنام

از قرار فیصد - مبلغ شتاد روپیہ کابلی

منقہ خربوزہ تربوز انار

از قرار فیصد - شصت و پنج روپیہ کابلی

پشم کوسفندی آمدنی بہرات و پشت رود و فراہ

کہ بقندہ پار آمدہ بخارج میرود، و پشم کوسفندی خود

قندہ پار و علاقہ جات آن کہ روانہ خارجہ میشود

از آمد و روانہ یکجا محصول مقرر شد.

از قرار فیصد - مبلغ پنجاہ روپیہ کابلی

منقرستہ پستہ پوست دار

بادام پوست دار و مغز بادام ہنگ

الونجارے تازہ خشک شفتالو

۳۱

کشمش کشته	بهی
-----------	-----

رودنگ	باش سیاه
-------	----------

از قرار فیصد - چهل و پنج روپیه کابلی	برنج
--------------------------------------	------

از قرار فیصد - چهل روپیه کابلی	زیره
کشمش سیاه	

از قرار فیصد - سی و پنج روپیه کابلی	ابجوش
-------------------------------------	-------

از قرار فیصد - مبلغ سی روپیه کابلی	انگور
کشمش سبز	

کشمش سرخ آقایی	کشته شکله پاره
----------------	----------------

۳۲

شقاقل	عنا ب
سب و ناک	گوسفند هرگاه در سابق ^{مشید}
	حال هم برده شود
از قرار فیصد - بیت و پنج روپیه کابلی	
کتیرا	قروت
از قرار فیصد - بیت و دو روپیه کابلی	
انجیر	اشق
از قرار فیصد - بیت و روپیه کابلی	
گل زوفا	بهمین سفید
ترنجبین	کشنیز و بادیان
آلوه سیاه	زرشک
اصل السوس	سیرش کابلی
	کل نذیر
	پنه
	بهداته

۳۳

از قراقرص - پانزده روپيه كابلې

مغز خسته پوستان و پوستانې

پوست بزي پوست گوسفندي

پوست گاوي اسفرک

تخم رشقه و شبدر

از قراقرص - دود روپيه كابلې

قالين قاليچه و پرد خگا کرک و برک و بشرو پيرقم

و کليم خند و گوسه غي و شتران و پت پت و لنگي ابرشي

پوست خفاک و رو باغچه ترياک

گل بنفشه سماروغ

کلاغی

۳۴

از قرار فیصد - مبلغ پنج روپيه کابلی

روده خام وزه نذافی و غیره دستمال و قناریز

عرقچین و کلاه کفش حبه تبه

از قرار فیصد - دور وید از قرار فیصد - یک روپيه

پتوے کابلی ابریشم

طریق سوم - اجناس و اشیا نیکه از پشت رود

و فرام و چخاند و رهنه و ستان و علاقه ایران میرود

و خزان مثل اشیا روانگی قند بار باشد محصولات

روانگی مذکور مثل روانگی قند بار است

طریق چهارم - اجناس نیکه از دارالنصرت میرات

علاقه جات آن رهنه و ستان و بدولت ایران

۳۵

و دولت بخارای شریف و دولت روسی برود
و اجناس روانگی مطابق جزو قند هار باشد روانگی
آن مثل قند هار محصول گرفته شود
طریق پنجم - اجناسیکه از سمت ترکستان میهنه
و قطع و بدخشان بد دولت روسی و دولت بخارا
برود، و براه بدخشان بهندوستان برود محصول آن
بقرار ذیل مقرر شده.

از قرار فیصله - چهل روپیه کابل

پوست نخته

از قرار فیصله - سی روپیه کابل

گوسه بند
کنجد و زعفران و تربک

۲۳۶

از قرار فیصد - بیست روپیه کابلی

پنجم گوسفندی اسفک انار پوست

از قرار فیصد - پانزده روپیه کابلی

پوست گوسفندی پوست اشتری

پوست گاوی پوست بزی

کشش بنر و سرخ پوسن و پوستین کپلی

از قرار فیصد - ده روپیه کابلی

پوست باده و خفاش چرم گوسفندی و گاوی

ویلنگ و گنگ و غرس خال داغ دار

تریاک جوز

پنبه مخلوط و پنجه چلبه دار

۳۷

از قرار فیصد پنج روپیه کابلی

غولنگ و اشخار و تخمیان پست کوکنا و خود و رود

توت خشک و سنج

از قرار فیصد دوروپیه کابلی

از قرار فیصد یک روپیه کابلی

انار

تنباکو

فصل سوم

عبوریات - یعنی اموال واجناسیکه از دُول خارج

آمده و در مملکت خود افغانستان داخل شده و بندگان

دول خارج برود و در بین افغانستان بفروش آید

محمولات آن اقرار ذیل مقرر شد

مال آمدنی هندوستان روانگی بخارای هند

و دولت روسی

۳۸

چاکے کتہ دانہ و بار یک دانہ باقی اموال و اشیا از خست
و غیره اقسام مختلفه چاک و غیره هر قسم مال و متاع
فیصد بیت و پیه کابی فیصد دور و پیه کابی
مال آمدنی بخارای شریف و دولت سی و انگلی هندستان
پشم کو سفندی و پشم کابی پنبه مخلوج فیصد دور و پیه
و پست پاره و پست کابی
و پست پاره فیصد پشم کابی

هر گاه مال دولت ایرانی هندستان از راه افغانستان
و یا مال هندستان از راه دولت خداداد بایران
موصول آمد و روانه آن بقرار آمد و روانه هندستان
و بخارای شریف یک قرار است.

فصل چهارم

صرفیات - یعنی اموال اجناس ساخته و بافته
و خوراکه باری و غیره اشیا به پیدوار خود دولت
علیه خداداد افغانستان که از یک موضع بدیکر مو
و از یک شهر بدیکر شهر مابین خود افغانستان حمل نقل
داده میشود، بجز و اشیا و اجناس محصول اشتگی
همه بوجوه است هر موضع و هر شهر آشکار و منو
چون محصولات آنها بالفاظ و رسومات رنگارنگ
و متعذر اندیش و با تنظیم و قانون درست، غیباً
ان محصولات رنگارنگ مع قوف گردید از قرار قیمت
نرخ روز مال از قرار فی یکصد روپیه کابلی مبلغ بخرو

۴۰

کابلی محصول مقرر شد که قرار قاعده و سر رشته نفی
رعایا و تاجران در موضع محصول جا خود یا محصول
مذکور را داده و مطابق قاعده سند بگیرند بعد همان مال
محصول را اگر خود یا اگر که سند بدست آید باشند شهر
و هر موضع که از مواضع داخله دولت میسرند یا مأمور
سند مذکور را ملاحظه نموده دیگر با و فراموش نمایند معاً
و هرگاه بدولت خارجی میسرند بقرار فصل اخراجات
اولی محصولات بیت المال را ادخواهند نمود.

تفصیل

اخذ محصولات بقرار شرح فوق میان هر دو قاعده
میر و مأمورین بمرکات احکام آن بدینگونه میباشد.

۴۱

(ب)

تخص قوا عداکرات نفری مامورین مکرکات
که شامل است بر بیت و شش فقره :-

فقره اول - نفری مامورین مکرکات در همه
حال حضرت خلاق دو عالم عز اسمہ را حاضر و نا
ویدہ و لحاظ بیت المال مسلمانان را مد نظر داشته
چشم پوشی و تفاوت در بیت المال اضافه
ستانی و تعدی در حق رعایا و تاجر مانکنند
و حقاً حق اخذ محصولات را نمایند

فقره دوم - چون حضور شامانه از همه جا
بسیار مراعات تاجر را و فرموده و از تاجر

۴۲

شاقه و گرفتن محصولات رنگارنگ و جو
و کساکش خمر حکیران که در هر بند و هر موضع
بر آنها بود ایشان را فارغ ساختند آنها را پس
افزونی و لحاظ وجه محصولات را که برای
بیت المال و ضروریات و ترقیات است
و ملت شان عاید میشود و داشته بار و مال
تجارتی خود را بدون دزدی و پنهانی آرد و روان
کرده محصول مقدره را بدینند و اگر فرضاً بغیر
ادامی محصول آرد و روانه کرده بودند و گرفتار
شد اصل مال تجارتی و بار گیر گرا پیش
حکم ضبط است و ضبط سرکار شود.

۴۳۶

فقرة سوم - اموال و اشیاییکه از سابقان
و محصول آمدن تاجران داده اند و محصول روانگی
سرمایه و الاحق و دارند که بکیرند چون در فصل
(ادخالات) محصولات را حضور و الا
یک محصول مقرر نمودند رعایتاً محصولات
روانگی مذکور برای تاجران معاف فرموده
شد و گرفته نمیشود.
فقرة چهارم - در گذشته تحصیل وجه
محصولات از روز چهل یک چهار ماه و عود و الا
جاری بطور سیئه مقرر بود در این فقرة هم نقصان
بیت المال و هم نقصان تاجران تجربه رسیده است

۴۴

چرا که تاجر باید متافع خود وجه محصول ابله
مقرر و نرسانده فکر آن در آمد و روانه تجارت
او بوده رفته رفته وجه محصولات بر ذمه او زیاده
شده و در آخر کار که محصل بالاسی او مقرر گردید
و تشدد کرده جای او او بخرج محصل و تحصيل
رسید و وجه بیت المال باقی مانده و دیوار
شده اند چنانچه در این عرصه پنج شش سال
بسیار تاجرها از طرف دولت قتل
و راز شده و از بعضی سوخته که حصولی ندارد
نسب کرده و محصولات منظور نیست
به موقوف شد آئینده تجارت که مال تجارتی

۴۵

خود را محصول میکند بعد از چهل یکم کردن نامور
گمرک سرجمع مبلغ محصول ادا شده و
کرده و نقد از او باز یافت داشته
و قرار قاعده سند بدهد .

فقره پنجم - باید تجار هر موضع و هر محال
و هر ولایت اموال و اجناس تجارتی خود را
بجائی که بود و باشد داد و معامله تجارتی
او میباشد در گمرک خانه بها بنجا چهل یکم محصول
نموده و قرار سر رشته و قاعده سند از نامور
گمرک بگیرد بعد مختار مال خود است و بهر جا
که سیر و برده میتواند مثلاً مال آمدنی بنده

۴۶

را تاجار جلال آباد و تجود جلال آباد و لمقان
بلمقان و علی هذا القیاس محصول کنند و مال
آمدنی دولت روسی و دولت ایرانی و دو
بخارانی را تا جهرات بهرات و ترکستان
به ترکستان چل یک و محصول کنند و ادائی
محصولات خود را قمار قاعده کرده و سند
بگیرد هرگاه تا جهر ترکستان و یا بهرات
و غیره مواضع بیاعتش آنکه نسبت به مواضع
مذکور قیمت مال هندوستان در جلال آباد
ارزان تر است مال تجارتی خود را در جلال آباد
چل یک کند منظور نیست زیرا که سبب تفاوت قیمت

۴۷

مال در وجه محصولات بیت المال تفاوت میشود
تجار هر جای بهمان جای خود مال خود را چنانکه
نماید و هرگاه بعضی نفسه تی تا جر یک موضع
بدیگر موضع خیر و فایده فروش مال تجارتی خود را
ملاحظه کند و مال خود را در هر گمرک خانه آنجا محصور
کند باین قسم منظور است که مال تجارتی خود را
در همانجا که محصول کرده بفروشد و اگر نصف
و یا کم و زیاد مال خود را در آنجا فروخته و نصف
و کم و زیاد آن باقیماند و فروخته نشد
باقیمانده مذکور را از مأمور گمرک سند گرفته
و در جائیکه معامله تجارتی او مست بیاورد

۴۸

و تفاوت محصول قیمت مال با مأمور گمرک
جای خود رسانده و سند بگیرد.
فقره ششم - مأمورین گمرک باخذ هرگونه
محصولات که ادخالات و اخراجات
و صرفیات و عبوریات باشد بدست
صاحب مال رسید با قاعده که جزو مال
و اسم اسامی و پدر و غیره آن شرح و ارد
باشد بدهند که نزد تاجر باشد و تاجر که بگوید
جای ما ببرد و مأمورین گمرک مای دیگر
مال مذکور را با چتی مذکور مقابل کنند
برگانه موافق سند بود و مال مذکور

۴۹

چاپ داشت و بگر بخصوص محصول مسیح مزاحمت
نکنند و هرگاه مال او کمتر از سبند بود البته
در بین راه فروخته باشد آن را هم علم او
غرضدار نشود و هرگاه مال مذکور از قرار سبند
اضافه بود و چاپ نداشت معلوم است
که محصول نهاده و غدر کرده است همان
مال اضافه کی مذکور ضبط سرکار شود و داد
بازد چنین نکنند و غیرت دیگر ناصح باشد.
فقره هفتم - تجاری که مال تجاری او در وقت
سرشته محصول خود را داده و سبند بخرد از
مال خود برگرفت باز قمار بیاورد که مال خود را

۵۰

بهر جا سپرد دیگر محصول گرفته نمیشود و اگر
مال خود را در همان گمرک جامی کامل بگیرد تجار
فروخت و شخص خریدار ثانی خیال برودن دیگر
چارا نموده و میسند مذکور را از شخص که خرید
بگیرد و در میسند مذکور شخص فروشنده کار
تصدیق کند و مأمور گمرک بها بخانیز علم خود
آورده و در میسند مذکور تصدیق و نوشته کند
که این مالها از فلان تجارت بود و این شخص گرفته
محصول مذکور باز یافت شده کسی مزاحمت
نکند و اگر بدو دست و سه دست و و کرد
نماید همین حکم را وارد و هرگاه نصف و یا کمتر

وزیادتر مال خود را بتجار اول بدیگر تا حصر
بفروش برساند نیز مطابق فوق عمل آورده شود
فقره ششم - در فصل او خالات و اخراجات
اجناس و اشیائیکه در قید ترقیم آمده است
مطابق آن محصول مذکور گرفت شود
و با الفرض اگر کدام قلمی از یک جنسی باید و برود
که داخل حکم نیامده باشد محصول همان جنس را
بمثل و مانند آن تطبیق داده محصول آن گرفته
شود و داخل فقره گردد و هرگاه بکدام قلمی
از اجناس و اشیاء شبهه برای مورین گمرک
پیدا شود صورت حال اباداره نظارت

۵۲

تجارت نوشته طالب سر رشته شوند
ناظر تجارت تا جائیکه اختیارات دارد
خود جواب میگوید و اضافه از آن را از
حضور سر رشته حاصل میدارد.
فقره نهم - اجناس و اشیائی که درین
سالها برون مذکور بدول خارجی ممنوع
بوده و جزو آن بدفاتر حکومت جای
واضح است حال نیز مطابق گذشته
ممنوع است و مطلق برده نشود و هرگاه
کسی برده بود و دستیاب و اثبات شد
مال مذکور ضبط شود - و روپیه نقد و طلا

۵۳

مسکوک و غیر مسکوک که بدون آنها در سابق
موقوف نبود حال موقوف شد که برده شود
و اجناس و اشیائی که سابق موقوف بود
حال هم موقوف است - یراق ساخته نمی زرد
و جواهر باب پیاده منع نیست برده شود
فقره و هم - مال کریزی را که نفری مأمورین
گمرکات و بندرات و غیره مفتش مأمورین
وراه مأمورین و اشخاص و دیگر پیدا کنند
بعد از وضع مقرری محصول ده یک قیمت
مال کریزی بعنوان خدمتانه برای شان از
طرف دولت منظور است داده شود.

۵۴

فقره یازدهم - بخصوص محصولات
اجناس فصل صریات که در گمرکات ورودیشو
محصل مذکور بقرار قاعده و حکمی شده گرفته
شود خرج وطنی را مثل گذشته خواهند داد
چرا که در سنجشی که شده و از روی آن محصول
مقرر گردیده محصولات گمرکات و بندر
و چراغی و غیره داخل بوده است خرج وطنی
هرگاه در وطن مقرری داشته باشد مثل
گذشته معمول شود .
فقره دوازدهم - چون جمیع گمرکات و بندر
و شعبات و جومات بسته باداره نظام

۵۵

تجارت میباشد مأمورین کارگرک و غیره
آنچه فقرات و کارهای سر رشته طلب
داشته باشند بحجت عالیقدر جلالت
ناظر تجارت نوشته نمایند ناظر تجارت آنچه
خود اختیارات و سر رشته داشته و اجرا
کرده بتواند جواب میگوید و مطابق آن
بعمل آورده شود و آنچه را خود سر رشته نداشته
و اجرا کرده نتواند بحضور و الا عرض کرده
و سر رشته و احکام حاصل میدارد .
فقره سیزدهم - هرگاه از طرف نفری
مقررین درات و یا مفتش برای مأمورین

۵۶

گمرکات اطلاع برسد که اینقدر بار در فلان
موضع و فلان راه بطور گریزی گذشته و یا میگذرد
و شتاندن و دستگیر کردن آن از قوه خود
نفری گمرک و بندرات خارج باشد
مأمور گمرک فی الفور بحکومت جایی اطلاع دهد
و بقدر لازم و کفاف نفری پیاده و سوار
نظامی گرفته و روانه کرده بار و مال گریزی را
دستیاب نموده و بمرک خانه آورده ضبط نماید
فقره چهاردهم - تمامی اهل کار گمرک خانه
ماتحت مدیریت مأمور گمرک بوده و اجرائی
کارهای مأموریت خود را هر کدام بقرار

۵۷

قاعده و سر رشته کرده و خود را شخص علی بن داود
فقره یازدهم - سرایدارها و اشخاصیکه بجهت
باز کردن صندوق و بارهای تجاری مقرریها
و با حمل و نقل مینمایند، باید بسیار متوجه باشند که
در زمان محصول که بارها باز میشود مال تاجر تلف نشود
و خراب و برهم نگر دیده و چینی باب نشکند، و در وقت
برف و باران مال و بار تاجر محفوظ باشد و اگر
خلاف آن کار کرده بودند بقدر لازمه مامور مکر
از آنها بازخواست کرده و جریمه میتواند.

فقره شانزدهم در امورات مکر هرگاه شخصی
اخبار نماید و برای حکومت شبهه پیدا شود

۵۸

نفری مقرر کرده و محاسبات مذکور تحقیق و تدقیق شود
هرگاه حرف مذکور راست باشد بعد از اثبات
بقدر اندازه گناه سزا داده میشود - و اگر دروغ بود
از مخبر یک دروغ اطلاعاتی نموده بود بهمان قدر که
در صحت شدن حرف مذکور بر مامور مکرر خبر اعظم
میشود در باره مخبر حکم خواهد شد.

فقره هفدهم مامورین مکرر رشوت از شخصی نگیرند
و هرگاه گرفته بودند وثابت شد، و یا غدر و غبن
نموده بودند و ظاهراً گردید از نوکری دولت بالکل
موقوف، و بقدر خیانت او جزا و سزای اعمال
در کنارش نهاده میشود، تا عبرت دیگران گردد.

۵۹

فقره سیدم - آوردن شراب هر رقم بدولت
خداداد افغانستان موقوف و ممنوعست که کسی
نیاورد، هرگاه خلاف حکم نموده و شخصی نهانی
و یا آشکارا آورد مال مذکور تلف شود، و خود شخص
مدت سه سال حبس شود، و نصف قیمت مال
مذکور از وجرم گرفته تحویل خزانه شود
فقره نوزدهم - در هر مرکز خانه باندازه کار مامور
مرکز و نویسنده منصف و نظری پیاده بجهت
اجرای کار مقرر شده، زیاده کردن آنها ^{به متعلق}
بام حضور میباشد، هرگاه مامور مرکز لازمه زیاده کردن
نظری را بداند کیفیت و دلائل آنرا مفصل شتو

۶۰

بواسطه ناظر تجارت بحضور والا عرض کرد سر رشته
فقره بیستم - وجه محصولات گمرکات و بندر است که
ماموران بازیافت میدارد، در هفته یکروز و چهارشنبه
کامل و پوره تحویل خزانة کرده و رسید بگیرد، و نزد خود نگاه
ندارد، و اگر نگاه داشته بود و ثابت شد از خدمت نکو عمل
فقره بیست و یکم - جمله دفاتر و رسید و کاغذها
به پست بقرار جدول از حضور مقرر شد، در کاغذها
مذکور هرگز کمال و تراش نشود، هرگاه نویسنده یا سهوا
بالا سه خود بقسم خط بکشند که عبارت آن خوانده
شود، و در سر بهوشدگی کیفیت صحیح را بنویسند
و دستخط مامور شود، و هرگاه بامور نشان نداده و کل

و تراش نموده بودند، اگر نقصان دولت در گل
و تراش او نبود، اول دفعه نیم یکماهه تنخواه، و در
دفعه دوم یکماهه تنخواه جرم شود، و وجه آن تحویل
خزانہ گردد، و دفعه سوم موقوف گردیده بعد از
بیج کار دولت نوکر نکاه داشته نشود، و سرگاه گل
و تراش او نقصان دولت بود، همان نقصان
دولت بقدر دو چند از جرم گرفته شود، و بعد
بیج کار دولت مقرر نشود.
فقره بیست و دوم در باب وجوه قافله باشی
گرمی که سابق در هر جلای قافله باشی یا مقرر
بودند، چون در مقرری آنها بدون نقصان دولت

۶۲

و آزار و اذیت ملت دیگر خیر فائده نبود
در سنه گذشته ۱۲۹۸ قافله باشی های تمامی
ولایات و محالات و غیره را موقوف فرمودیم
تاجرها محصول مذکور را از قرار مقرری گذشته
یک بریک و نیم قبول نمودند و منظور شده
و جوه مذکور در سائر ارباب بستانه گردیده بود که عمل
و دخل شود، و جوه مذکور حال هم علیحدہ مقررات
و از قرار یک بریک و نیم گرفته شود، و در کمالات
مامورین مکرر عمل و دخل آنرا نمایند، و محصول
مذکور بتاجر تعلق ندارد، و کرایه کش بائیکه بار و ما
تجارتی و سرکاری و غیره را کرایه میکنند و کرایه

۶۳

میگیرند محصول مذکور را قرار قاعده بامور ملک
داده و سند بگیرند و بدون کرایه کشای از نفری
کار داران و غیره که اشتر و یا بوی و قاطر مال خود را
خواه بد گیرند کرایه بدهند و یا مال خود را بار کنند
محصول قافله باشی گرمی قرار سر رشته گرفته شود
فقره بیست و سوم - نخواه نفری بامورین کما
لمرکات عموماً بقرار مقرری که داشته باشند دو ماه در
دو ماه بقرار برات سر رشته گرفته اند داده شود
و قرار قاعده در کتاب پابهری گرفته شود.
فقره بیست و چهارم - هر مالیکه در ملکها
باید تا یک ماه مهلت تا جراس است که آمده مال خود را

۶۴

موصول کند، و اگر در موعده مذکور مال خود را
چهل یک نگیرد، بعد از آن فی ماه یکروپیه کابلی که
روز دوپسیه شود از یک بار مال خود بطریق کرایه
بدهد تا زمانیکه مال خود را چهل یک نگیرد.
فقره بیست و نهم روپیه های بندرت
که بندریها برای سائرات روانه میکردند،
حال مثل سابق مقرر و بر حال است، بقرار
سر رشته و قاعده بمرکات روانه میدارند.
فقره بیست و ششم در هر گرج خانه بقدر انداز
کار نفری دلال که جهت قیمت مال مقرر میشود
از نفری تاجرهای مغرور و معتبر که از خود شخصیت

۶۵

و اعتبار جای داد داشته باشند و مستدین
و یا سلوک باشند مقرر شود، و آینه منصف
گفته شوند، و آنها بسیار بوضع درست گذاره
کرده در زمان قیمت مال، نه مال را کم قیمت
و نه اضافه، و بقرار نرخ روز قیمت کنند، و اگر از
نرخ روز کم و زیاد قیمت کرده بودند، اگر کم قیمت
کرده بودند و نقصان سرکار بود در دفعه اول
هر قدر که وجه تفاوت محصول نکور شود از او
جرم گرفته تحویل خزانة شود، و در دفعه دوم بر او
و در دفعه سوم بر سه گرفته تحویل خزانة شود،
و بعد موقوف شده دیگر هیچ کار مقرر نشود

و اگر زیاده قیمت کرده بودند و نقصان تاجر بود
و تاجر بپذیرد و مامور مکرک عرض نمود آنها را
لازم است که دیگر نفری نصف پادشاه
پادشاه خواسته علم خود را آورده هرگاه تفاوت
بود مجبور بود داده شود، و تصدیق نفری
و خود مامور در دفتر مذکور شود.

اعلان

تقریر شرح فوق تعیین محصولات، و تشخیص
قواعد کارات نفری مامورین مکاتبات از
حضور و الا ارشاد و احکام شده است، تا نفری
مامورین و تمامی تاجرهای مملکت خدا داد

۶۷

اقغانستان بر طبق آن عمل بسیارند

افشار الله تعالى فقط تحریر یوم کشه

ماه ص ۱۲۹۹ هجری شمسی

